

מדיניות כלכלית אל מול המשבר

כנס הרצליה

פרופ' מנואל טרכטנברג
המועצה הלאומית לכלכלה
משרד ראש הממשלה

4.2.2009

אפיקי מדיניות

• מדיניות מוניטארית

• מצאי האשראי

• מדיניות פיסקאלית

נתוני רקע עיקריים - 2009

- האטה/מיתון שיחריף בעת הקרובה
- אי ודאות גדולה

- צמיחה : 0%
- אבטלה – מעל ל- 7%
- גירעון צפוי כ- 4 – 5 %
- יחס חוב תוצר (התחלתי) 78%

מטרות המדיניות הפיסקאלית

1. למתן את המיתון
2. למזער את הפגיעה בשכבות החלשות
3. ליצור תנאים לחידוש צמיחה בת קיימא ביציאה מהמשבר
4. כל זאת תוך שמירה בהמשך על אמינות פיסקאלית

למתן את המיתון – הכיצד?

תלוי באבחון – עיקר הפגיעה הריאלית אצלנו נובעת מ-:

- ירידה בביקושים מחו"ל
- ציפיות שליליות ("*animal spirits*") של צרכנים ומשקיעים

ניזונים בעיקר מחו"ל

- התאוששות ממשית רק כאשר הגורמים הנ"ל ישתנו
- מרחב תמרון מוגבל למדיניות הפיסקאלית
- הכרח לבחון היטב האפקטיביות של כלי מדיניות

קריטריונים לבחינת כלי המדיניות

1. מהירות ההשפעה המרחיבה

2. גודל המכפיל

3. ארעיות

4. תרומה למטרות שהוגדרו

לקראת תקציב 2009 - רקע

- **התקציב שאושר ב-2008.8 = < 4 – 5 גירעון**
(הרוב מירידה בתקבולי המס)

- **הערכות ה-IMF – גודל התמרוץ הפיסקאלי**

- ב-2009: כ-1.5% מהתוצר העולמי
- מדינות גדולות: 3.6% תוצר **על פני מספר שנים**

- **אבל השוליים שלנו צרים יותר:**

- יחס חוב תוצר גבוה יותר
- ירידה תלולה יותר בהכנסות ממסים
- מצב בטחוני-מדיני, אי יציבות פוליטית

תקציב 2009: הצעה במסגרת "התרחיש הסביר"

1. חבילה פיסקאלית של עד 1% תוצר (< 7 מיליארד ₪)

2. יש כבר צבר התחייבויות:

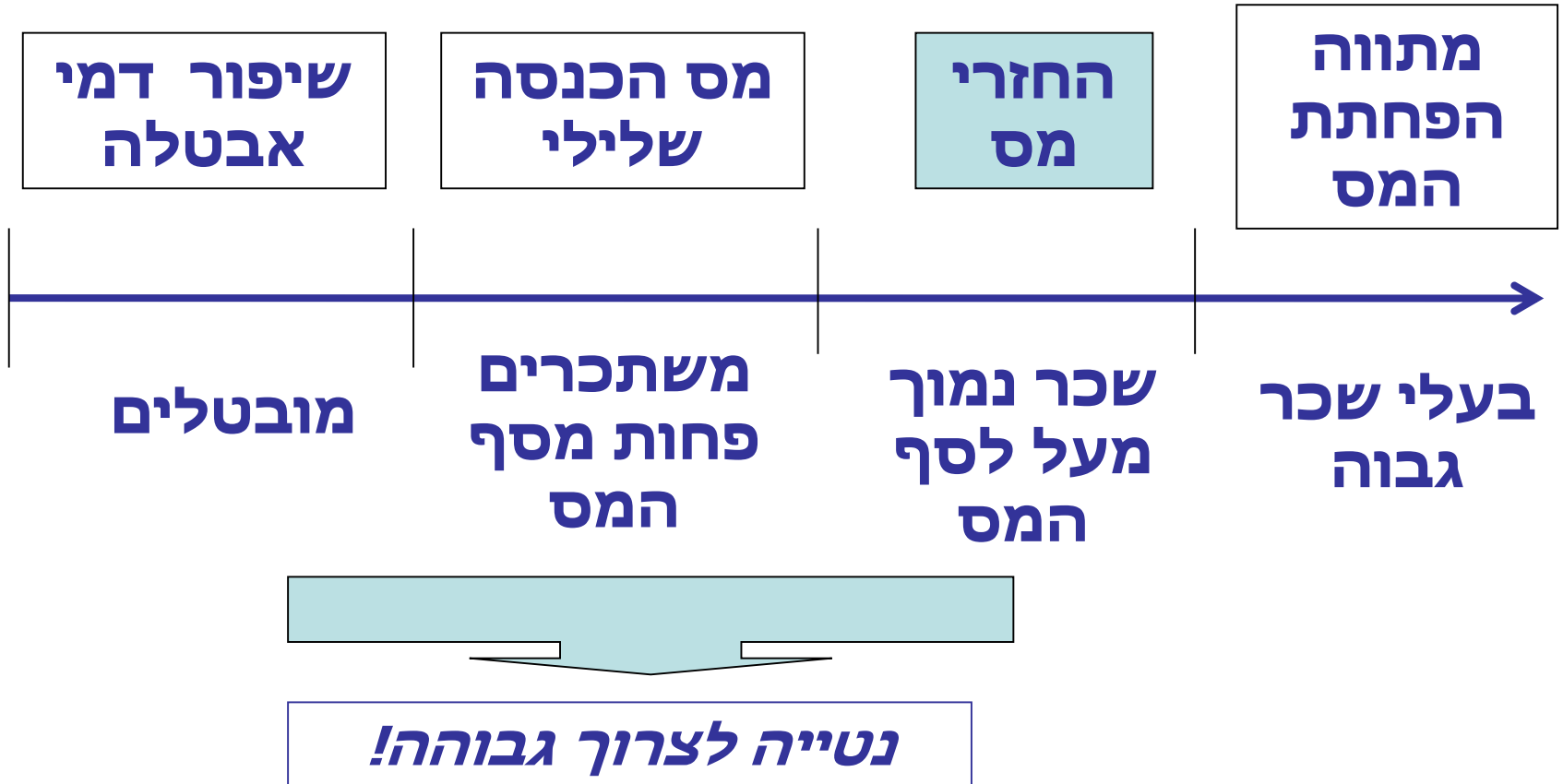
- צעדים בתחום האשראי, השקעה בתשתיות, במו"פ ובתעסוקה
- עלויות "עופרת יצוקה"

3. מתן מענה להתחייבויות אלה מבלי לדחוק הוצאות אחרות

4. מעבר לכך (עד 1% תוצר): לבחון חלופות לפי הקריטריונים שצוינו, גם בצד המסים

תמרוץ הצריכה, מזעור הפגיעה בחלשים

מדיניות

מדיניות תקציבית - השלמות

- מדיניות **גמישה וזריזה** אל מול נסיבות משתנות – יד על הדופק!
- **הביטוי התקציבי** של צעדים בתחום האשראי (ערבויות, קרנות אשראי ומנוף וכולו') – תמחור נכון
- יידרש **שיתוף פעולה** הדוק (ואמון) בין הממשלה לכנסת כדי להתמודד עם המשבר

מה לגבי 2010?

- המשך התוואי, אבל התאמות על סמך נתוני זמן אמת
- **הנהגת כללים פיסקאליים** כדי להבטיח אמינות מתמשכת
- עיקר המאמץ: יצירת תנאים **לחידוש צמיחה** בת קיימא

העולם לא יחזור למצבו ערב המשבר:

1. חוסר איזונים בסיסיים בכלכלה העולמית
2. תהליך ממושך וכואב של התאמה
3. קצב צמיחה עולמי נמוך ממה שהורגלנו

גורמי הצמיחה מאז 1990's

**פריצת ההיי טק: הון
אנושי משובח, הון סיכון,
תמיכה מושכלת במו"פ**

**העלייה הגדולה
מבריה"מ**

**חיבוק הגלובליזציה:
מרחב עצום להתרחבות**

**מדיניות פיסקאלית
אחראית, רפורמות
מבניות חשובות**

מיצוי גורמי צמיחה	גורמי הצמיחה
דעיכת היתרון היחסי: שחיקת ההון האנושי, מודל מימון בעייתי, קיפאון במדיניות;	פריצת ההיי טק: הון אנושי משובח, הון סיכון, תמיכה מושכלת במו"פ
הסתיימה	העלייה הגדולה מבריה"מ
האטה בצמיחה העולמית,	חיבוק הגלובליזציה: מרחב עצום להתרחבות
מיצוי המדיניות שלאחר 1985; נותרו מעט רפורמות גדולות	מדיניות פיסקאלית אחראית, רפורמות מבניות חשובות

השלב הבא	מיצוי גורמי צמיחה	גורמי הצמיחה
<ul style="list-style-type: none"> • שדרוג החינוך; • מודלים חדשניים של מימון ושל מדיניות 	<p>דעיכת היתרון היחסי: שחיקת ההון האנושי, מודל מימון בעייתי, קיפאון במדיניות;</p>	<p>פריצת ההיי טק: הון אנושי משובח, הון סיכון, תמיכה מושכלת במו"פ</p>
<p>הכלת המיעוטים, החרדים, הפריפריה</p>	<p>הסתיימה</p>	<p>העלייה הגדולה מבריה"מ</p>
<p>פתיחת שווקים חדשים, גם מקומיים</p>	<p>האטה בצמיחה ובסחר העולמיים</p>	<p>חיבוק הגלובליזציה: מרחב עצום להתרחבות</p>
<ul style="list-style-type: none"> • שיפור במשילות ובתחרותיות; • הדברות, שיתופי פעולה 	<p>מיצוי המדיניות שלאחר 1985; נותרו מעט רפורמות גדולות</p>	<p>מדיניות פיסקאלית אחראית, רפורמות מבניות חשובות</p>

תודה רבה!